

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ЛЕКЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ІНТЕРЕСУ ТА ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

Навчально-педагогічний процес у вищих навчальних закладах реалізується в рамках цілісної системи організаційних форм і методів навчання. Кожна організаційна форма навчання вирішує свої специфічні завдання формування фахівців, спирається на використання специфічних методів організації праці викладачів і студентів, способів передачі і засвоєння знань.

Безумовно, основною організаційною формою є лекція, основне призначення інформаційно-пояснювальної функції якої, полягає в тому, щоб передати студентам знання, сформувані світогляд, вказати на шляхи використання отриманих знань на практиці, сформувані і розвинути професійні компетенції. Разом з тим лекція слугує цілям появи наукового інтересу і розвитку творчого мислення, розширення, поглиблення знань.

Особливого значення набувають лекції, які читаються студентам старших курсів, в яких певною мірою вже сформовано власне бачення, є відповідна підготовка і у деяких — досвід роботи за спеціальністю. Тоді лекція повинна відрізнятися більшою широтою і глибиною охоплення наукових проблем.

Викладення лекційного матеріалу має носити проблемний характер. Це вимагає такої постанови змісту лекції і навчальних завдань для студентів, щоб їх розуміння та виконання обумовлювало не просте репродукування набутих знань, а творче їх використання для вирішення нових, нестандартних задач у нових, нестандартних ситуаціях. У цьому випадку, виконуючи навчальні завдання після осмислення лекційного матеріалу, студенти самостійно отримують нові знання, набувають навичок здійснення наукового дослідження (наприклад, написання курсової роботи-есе на четвертому курсі) та вмінь (зокрема, вміння функціонувати, працювати та приймати рішення у нестандартних ситуаціях, що дуже важливо при виконанні індивідуальних і групових завдань по окремим дисциплінам на п'ятому курсі та у майбутньому для ефективної майбутньої професійної діяльності).

Незважаючи на те, що основа матеріалу лекцій і підручників і посібників приблизно однакова, лекція, безумовно, має суттєві переваги над останніми: в ній подається найновіше висвітлення наукових проблем, наводяться сучасні дані про досягнення науки, техніки і виробництва. Крім того, сам викладач як професіонал і як особистість відіграє велику роль у сприйнятті лекційного матеріалу і зацікавленні студентів у здійсненні подальших наукових досліджень.

Лекція має включати наукові результати, що пов'язані із темою лекції за останній період, результати власних досліджень викладача. Це дозволить підкреслити наукові здобутки, представити викладача як науковця, що в майбутньому при визначенні із напрямом дослідження магістерської роботи впливатиме на вибір студента і звичайно спонукатиме студента до здійснення власних досліджень, до наукового пошуку.

Безперечно, ефективність лекції та її пізнавальна і креативна функція підсилюється за рахунок раціонального використання, мультимедійних і технічних засобів, електронних та різних видів опорних конспектів лекцій, надання студентам навчальної інформації на електронних носіях (перед вивченням дисципліни), Інтернет-пошуку як студентами, так і викладачами для цілей навчального процесу тощо. На нашу думку, важливо поширювати і пропагувати наукові здобутки і напрями наукових досліджень кафедри з окреслення проблем, які ще потребують вирішення з метою зацікавлення студентів, формування творчих рис майбутніх фахівців і залученням їх до науково-дослідної роботи.

Омельяненко Т. В., к.е.н., доцент,
Барабась Д. О., к.е.н., доцент,
кафедра менеджменту

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ МЕНЕДЖМЕНТУ

Одним зі шляхів реалізації основоположної ідеї дослідницького університету — інтеграція освіти та науки — є постійне, систематизоване збагачення науковими здобутками змістового на-

повнення навчальних програм дисциплін, лекційних, семінарських і практичних занять, самостійної роботи студентів. Тим самим встановлюється тісний і нерозривний зв'язок між науковими пошуками дослідників-викладачів ВНЗ і здійснюваним ними процесом підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців.

Протягом останніх років колектив науковців кафедри менеджменту КНЕУ здійснює багатоаспектні дослідження сучасних систем управління. Спрямування цих досліджень украй різноманітні: у фокусі уваги перебувають системи корпоративного управління, управління малим бізнесом, інноваційного й антикризового управління, управління конкурентоспроможністю підприємства тощо. Одним зі значущих напрямків, зокрема, є вивчення системи управління підприємством, побудованої з урахуванням методологічних положень і вимог концепції ощадливості (ощадливого виробництва), яка закордонними науковцями найчастіше іменується *Lean*-концепцією.

Набуті науковцями кафедри менеджменту результати вивчення *Lean*-практики та узагальнення *Lean*-теорії доповідалися на міжнародних науково-практичних конференціях [1—3]; формулюванню й узагальненню базових положень *Lean*-концепції (принципи, інструментарій, шляхи забезпечення конкурентоспроможності підприємства тощо) присвячено колективне науково-практичне видання «Ощадливе виробництво: концепція, інструменти, досвід», що вийшло друком у 2009 році у серії «Інноваційний університет» [4].

Протягом останніх декількох років результати зазначених наукових досліджень поступово інтегрувалися до навчального процесу підготовки бакалаврів менеджменту, зокрема в рамках викладання дисциплін «Операційний менеджмент» та «Управління конкурентоспроможністю підприємства». Матеріал стосовно сутності концепції ощадливого виробництва та характеристики окремих інструментів реалізації *Lean*-підходу — система «Упорядкування» (система «5 S»), система «Точно-вчасно» (система «*Just-in-Time*»), система всезагального догляду за обладнанням (система «*TPS / Total Productive Maintenance*») — викладено в навчальному посібнику з дисципліни «Операційний менеджмент» [5, с. 229—238, 426]. А вже згадувана вище книга «Ощадливе виробництво...» [4], яка є в належній кількості примірників у бібліотеці КНЕУ, рекомендується студентам денної та заочної форм навчання в якості додаткової літератури при здійсненні самостійної роботи з обох дисциплін (при написанні рефератів; виконанні творчих робіт; опрацюванні програмних питань тощо).

Таким чином, науковці-викладачі кафедри менеджменту КНЕУ вже протягом кількох років активно реалізують основоположну ідею дослідницького університету — впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес — процес підготовки висококваліфікованих фахівців, що володіють найсучаснішими знаннями та фаховими компетенціями.

Література

1. Омеляненко Т. В. Стратегія ощадливості — концептуальні засади розроблення та наслідки реалізації / Омеляненко Т. В., Барабась Д. О. // Теорія та практика управління економічним розвитком : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22–24 листопада 2012 р.). — В 3 т. — Т. 1. — Донецьк : ООО «Фирма «Друк-Инфо», 2012. — С. 267–269.
2. Барабась Д. О. Конкурентоспроможність лін-підприємства / Д. О. Барабась // Підприємницька діяльність в Україні: проблеми розвитку та регулювання : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 трав. 2009 р., м. Київ. — К : МІБО КНЕУ, 2009. — С. 8–10.
3. Омеляненко Т. В. Цільові орієнтири та принципи ощадливого виробництва / Т. В. Омеляненко // Підприємницька діяльність в Україні: проблеми розвитку та регулювання: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 трав. 2009 р., м. Київ. — К : МІБО КНЕУ, 2009. — С. 63–65.
4. Ощадливе виробництво: концепція, інструменти, досвід : наук.-практ. видання / Т. В. Омеляненко, О. В. Щербина, Д. О. Барабась, А. В. Вакулєнко. — К : КНЕУ, 2009. — 157 с.
5. Омеляненко Т. В. Операційний менеджмент : навч. посіб. / Т. В. Омеляненко. — К : КНЕУ, 2009. — 478 с.

Опанасенко В.М., ст. викл.
кафедри історії та теорії господарства

ОПОРТУНІСТИЧНА ПОВЕДІНКА СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦІ

Опартуністична поведінка — це поведінка людини за якою соціальні витрати пов'язані ухиленням від соціальних норм, виявляються меншими, ніж вигоди, які вони принесуть. Така пове-